

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušítkem, Ph.D. ve věci

žalobce: **S.F. H.**
státní příslušnost Irácká republika

zastoupeného advokátem Mgr. Ondřejem Zaorálkem
sídlem kpt. Vajdy 3046/2, 700 30 Ostrava - Zábřeh

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 1. 2023, č. j. OAM-658/ZA-ZA11-K10-R2-2021, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky ze dne 6. 1. 2023, č. j. OAM-658/ZA-ZA11-K10-R2-2021 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 8 228 Kč, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám advokáta Mgr. Ondřeje Zaorálka, sídlem Kpt. Vajdy 3046/2, 700 30 Ostrava – Zábřeh.

Shodu s prvopisem potvrzuje I.M.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou ze dne 11. 2. 2023 domáhal přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí žalovaného (dále také jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zastaveno řízení o udělení mezinárodní ochrany na podkladě žádosti žalobce ve smyslu § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za věcně nesprávné, nezákonné a nedostatečně odůvodněné, tedy nepřezkoumatelné, přičemž správní řízení bylo zatíženo vadami spočívajícími v nedostatecích provedeního dokazování, resp. v nesprávném hodnocení opatřených podkladů.
3. V případě žalobce jsou dány skutečné obavy, že pokud by byl vrácen do státu, jehož je státním občanem, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy, a to zejména v podobě vážného ohrožení jeho života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí, když jeho páchání i na civilistech vyplývá ze správního spisu. Podle žalobce stále nepříznivá bezpečnostní situace v Iráku plně odůvodňuje rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany. Je zřejmé, že nelze vycházet z dřívějších závěrů žalovaného, že organizace Islámský stát byla poražena.
4. Žalobce tvrdí, že v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany totiž uvádí odlišné argumenty než v žádosti předchozí. Žalobce má obavu z nebezpečí vážné újmy, která vychází mj. ze zjištění ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí ČR, Amnesty International, OAMP MV ČR, Human Rights Watch, Freedom House a Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, přičemž žalobce tvrdí, že o těchto zjištěních neměl v době původního řízení o předešlé žádosti tušení. Žalobce dále v žalobě obsáhle rekapituloval obsah těchto zpráv. Nadto žalobce uvedl, že požaduje za nezbytné zjištění o bezpečnosti v zemi původu aktualizovat.
5. Žalobce dále zdůraznil, že žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně nenavázal na závěry rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 3. 2022, č. j. 62 Az 49/2021-88, ve kterém krajský soud mj. uzavřel, že žalobcova opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany měla být žalovaným posouzena jako přípustná, neboť byly zjištěny takové okolnosti, které jednoznačně svědčí přinejmenším o tom, že by žalobci v případě návratu do země původu hrozila vážná újma.
6. Žalobce dále připomněl další rozhodovací praxi Krajského soudu v Ostravě.
7. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Žalovaný posoudil situace ve vlasti žalobce a dospěl k závěru, že v Iráku nedošlo od doby, kdy byla meritorně posuzována předchozí žádost, k žádné změně, která by mohla představovat novou skutečnost svědčící o hrozbě pronásledování či vážné újmy žalobce. Žalovaný přitom neopomněl závěry rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 3. 2022, č. j. 62 Az 49/2021-88, avšak situace v Iráku aktuálně není taková, že by indikovala, že by žalobce mohl být vystaven vážné újmě ve smyslu §14a zákona o azylu. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem o azylu a správním řádem, na základě dostatečných a řádným způsobem opatřených podkladů.

Zjištění z obsahu správních spisů

8. Ze správních spisů soud zjistil, že žalobce dne 15. 7. 2015 požádal o udělení mezinárodní ochrany. Uvedl, že jeho život v Iráku je ohrožen, islámští radikálové z hnutí Islámský stát mu v Kirkuku vyhrožovali, že jej zabijí pro jeho kurdský původ. Rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 11. 2015 nebyl žalobci azyl podle § 12, § 13, § 14 zákona o azylu udělen, ale byla mu udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu na dobu 24 měsíců.
9. Následně byla žalobci doplňková ochrana prodloužena rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 1. 2018 podle § 53a odst. 4 zákona o azylu o 24 měsíců. Poté, na základě žádosti žalobce ze dne 9. 12. 2019, nebyla žalobci rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 8. 2020 žalobci doplňková ochrana prodloužena.
10. Dne 24. 8. 2021 požádal žalobce opětovně o udělení mezinárodní ochrany. Ke své žádosti doplnil, že ve městě Kirkuk, odkud pochází, jsou různé politické strany i národnosti, sunnitě, šiité, Arabové a Kurdové a všichni proti sobě bojují. Nově uvedl, že rodina žalobce se odstěhovala do Turecka. Kurdové z bývalého režimu byli hledáni, zopakoval, že mu bylo vyhrožováno Islámským státem.
11. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Iráku. Konkrétně se jedná o Zprávu MZV USA ze dne 30. 3. 2021 o dodržování lidských práv v Iráku za rok 2020, dále Informace Evropského podpůrného azylového úřadu z října 2020 o bezpečnostní situaci v Iráku, dále Informace OAMP: Situace sunnitů ze dne 2. 11. 2021 a Situace etnických a náboženských menšin, Bezpečnostní situace a návraty ze dne 19. 3. 2021 a Informace OAMP o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti z 28. 7. 2021.
12. Dne 9. 11. 2021 byla žalobci dána možnost seznámit se s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich využití. Doplnění podkladů pro rozhodnutí nenavrl, žádné další skutečnosti nebo nové informace nepřednesl. Pouze uvedl, že mu není jasné, proč mu jednou doplňkovou ochranu sebrali, když nepovažuje Irák za bezpečnou zemi, na místě, odkud pochází, je Islámský stát.
13. Následně dne 10. 11. 2021 rozhodl tak, že řízení o žádosti žalobce ve smyslu § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu zastavil. Správní orgán zjistil, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je již druhou v pořadí, provedl tedy srovnání tvrzení v nynější a v předchozí žádosti o mezinárodní ochranu a dospěl k závěru, že žalobce uvádí naprosto stejné motivy odchodu z vlasti a neochoty se vrátit do Iráku. Na základě shromážděných podkladů dospěl přitom žalovaný k závěru, že nedošlo k žádné změně v době od doby, kdy byla meritorně posuzována žádost žalobce, která by mohla představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.
14. Proti tomuto rozhodnutí brojil žalobce žalobou u podepsaného soudu, o které bylo rozhodnuto rozsudkem ze dne 29. 3. 2022, č. j. 62 Az 49/2021-88, kterým bylo citované rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Proti tomuto rozsudku žalovaný nepodal kasační stížnost.
15. Krajský soud v citovaném rozsudku uzavřel, že zcela podstatná zjištění pro účely soudního přezkumu učinil ze Zprávy o dodržování lidských práv v Iráku za rok 2020, vydanou Ministerstvem zahraničních věcí USA ze dne 30. 3. 2021, která již byla podkladem pro rozhodnutí žalovaného. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný zcela nesprávně a

nedostatečně vyhodnotil skutečnosti v této zprávě obsažené a v důsledku toho učinil ve výsledku nesprávné právní závěry.

16. Jak krajský soud připomněl, v citované zprávě se obecně uvádí, že mezi významné problémy v oblasti lidských práv patřily tyto jevy: *nezákonná či svévolná zabití, včetně mimosoudních zabití; násilná zmizení osob; mučení a případy krutého, nelidského a ponižujícího zacházení či trestání; drsné a životu nebezpečné podmínky ve věznicích a vazebních zařízeních; svévolné zatýkání a věznění; svévolné nebo nezákonné porušování soukromí; závažné omezování svobody projevu, tisku a internetu, včetně násilí vůči novinářům, pohrůžek násilím namířených proti novinářům, neoprávněného zatčení a stíhání novinářů, cenzury, blokování internetových stránek a existence zákonných ustanovení klasifikujících pomluvu jako trestný čin; podstatné porušování práv na pokojné shromažďování; legislativní omezování svobody pohybu žen; nucené návraty vnitřně vysídlených osob do lokalit, v nichž byly ohroženy na životě a v nichž byla ohrožena jejich svoboda; pohrůžky násilím namířené proti vnitřně vysídleným osobám a populaci navrátilců, kteří jsou považováni za jedince, kteří patřili do skupiny ISIS; všeobecně rozšířená korupce úředníků; nedostatečné vyšetřování a nedostatečné pohnání ke spravedlnosti za násilí spáchané na ženách; trestné činy obnášející násilí cílené na příslušníky etnických menšinových skupin; násilí cílené na lesbické, homosexuální, bisexuální, transgenderové či intersexuální osoby; klasifikace konsensuálního sexuálního chování mezi dospělými osobami stejného pohlaví jako trestného činu; omezování práv pracujících, včetně omezování možnosti zakládat nezávislé odborové svazy; diskriminace migrantů, žen a osob s postižením v zaměstnání; a nejhorší formy dětské práce.*
17. Dále se z uvedené zprávy podávalo, že navzdory snížení počtu členů skupiny ISIS, páchala tato skupina nadále závažné porušování lidských práv a ukrutnosti, včetně případů zabití sebevraždami, bombovými útoky a improvizovanými výbušnými zařízeními. Vláda pokračovala ve vyšetřování a stíhání na základě nařčení z porušení lidských práv a ze spáchání ukrutností připisovaných skupině ISIS a v některých případech veřejně oznámila odsouzení osob podezříváných z členství ve skupině ISIS podle protiteroristického zákona. Bezpečnostní situace v průběhu sledovaného roku zůstávala nestabilní v mnoha oblastech z důvodu občasných útoků prováděných skupinou ISIS a jejími přidruženými buňkami, sporadických bojů mezi Iráckými bezpečnostními silami (ISF) a baštami skupiny ISIS v odlehlých oblastech, přítomnosti miličních oddílů, jež nebyly plně pod kontrolou vlády a mezi něž patřily některé jednotky Lidových mobilizačních sil (PMF), a dále z důvodu násilí páchaného z náboženských, etnických a finančních pohnutek.
18. Z citované zprávy soud v předcházejícím řízení dále zjistil, že přestože ústava a zákony takové chování zakazují, nedefinují druhy chování, které představují mučení, a zákon poskytuje soudcům možnost rozhodovat se zcela volně podle svého uvážení, když posuzují, zda je doznání obžalovaného přípustné, často bez ohledu na způsob, jakým bylo doznání získáno. Četné zprávy uvádějí, že pracovníci státních orgánů používali mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení či trestání. Soudy běžně akceptovaly vynucená doznání jako důkaz, přičemž v některých případech týkajících se boje proti terorismu a skupiny ISIS byla tato doznání jediným zvažovaným důkazem. Stejně jako v předchozích letech se objevily věrohodné zprávy, že příslušníci vládních sil, včetně příslušníků Federální policie, Národní bezpečnostní služby (NSS) a Lidových mobilizačních sil (PMF), porušovali lidská práva osob a mučili osoby – zejména sunnitské Araby – při zatýkání a během pobytu ve vyšetřovací vazbě a po odsouzení. Osoby v minulosti vězněné, osoby v minulosti držené ve vazbě a mezinárodní lidskoprávní organizace zdokumentovaly případy mučení a jiného krutého,

nelidského nebo ponižujícího zacházení či trestání v zařízeních provozovaných Ministerstvem vnitra a v menším rozsahu také ve vazebních zařízeních provozovaných Ministerstvem obrany. Lidskoprávní organizace uváděly, že zadržované osoby mučili pracovníci Ministerstva vnitra i Ministerstva obrany. UNAMI/OHCHR uvedly, že někteří zadrženi demonstranti byli při výslechu podrobeni různému špatnému zacházení, jež zahrnovalo kruté bití, elektrošoky, stříkání studené vody z hadice či koupání ve studené vodě, zavěšení ze stropu za paže a nohy, vyhrožování smrtí a vyhrožování jejich rodinám a také ponižující zacházení (například bylo na zadržené demonstranty močeno nebo byli fotografováni nazi). Ve stejné zprávě zpovídáné ženy popsaly, že byly zbity a bylo jim vyhrožováno znásilněním a sexuálním napadením. Jedna místní nevládní organizace v červnu přinesla zprávu, že ve vazebních zařízeních v provinciích Ninewa, Salah al-Din, Kirkuk, Anbar, Dhi Qar a Bagdád byly zaznamenány desítky případů mučení. Vládní úředníci a příslušníci bezpečnostních složek, včetně příslušníků Iráckých bezpečnostních sil, Federální policie, Lidových mobilizačních sil a některých jednotek vnitrostátních bezpečnostních složek Asaiysh regionální vlády Kurdistánu, se těšili faktické beztrestnosti.

19. Stranou pozornosti soudu nezůstalo také zjištění, že podle citované zprávy navzdory své územní porážce v roce 2017 zůstávala skupina ISIS hlavním pachatelem porušování lidských práv a ukrutností. Zbývající bojovníci operovali ze spících buněk a v podobě zásahových týmů, které prováděly útoky odstřelovačů, přepady ze zálohy, únosy a atentáty namířené proti bezpečnostním složkám a komunitním představitelům. Toto porušování lidských práv bylo obzvláště zjevné v provinciích Anbar, Bagdád, Diyala, Kirkuk, Ninewa a Salah al-Din. Saad Muhammed, provinční velitel vojenských operací v provincii Salah al-Din, dne 25. července místním sdělovacím prostředkům řekl, že jeden oddíl skupiny ISIS zaútočil na dům vesnického starosty jménem Khudair Abbas al-Samarrai a zabil jej společně s pěti nejbližšími členy jeho rodiny.
20. Obdobně soud v předcházejícím řízení zjistil ze Zprávy OAMP MV ČR ze dne 17. 5. 2021 o bezpečnostní a politické situaci v zemi, že přestože ústava výslovně zakazuje mučení, zákony nedefinují jednání, které představuje mučení, a zákon dává soudcům plnou volnost při rozhodování o tom, zda je přiznání obžalovaného přípustné, často bez ohledu na způsob, jakým bylo získáno. Četné zprávy naznačovaly, že vládní úředníci používali mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání. Soudy běžně přijímaly vynucené přiznání jako důkaz, což bylo v některých případech souvisejících s bojem proti terorismu tzv. Islámského státu (IS) jediným zvažovaným důkazem. Ochrana vůči mučení není v zemi dostatečná. Uvedená zpráva také konstatuje, že Teroristická skupina IS, která byla v Iráku oficiálně poražena počátkem prosince 2017, se přeorganizovala a je stále aktivní. Po prudkém poklesu útoků IS v Iráku v roce 2018 začala aktivita IS od druhé poloviny roku 2019 znovu narůstat a bojovníci IS tak představují pokračující hrozbu. Během roku 2020 zůstávala bezpečnostní situace v mnoha oblastech nestabilní nejen kvůli občasným útokům IS a jeho přidružených buněk, ale i z důvodu sporadických bojů mezi iráckými bezpečnostními silami (ISF) a IS v odlehlých oblastech a přítomnosti milicí, které nejsou plně pod kontrolou vlády, včetně některých jednotek PMF. Docházelo také k sektářskému, etnickému a finančně motivovanému násilí. Irák se stále častěji stává dějištěm konfrontací mezi Spojenými státy a Íránem. Napětí vyvrcholilo v lednu 2020, kdy při americkém raketovém útoku nedaleko Bagdádu zemřel vlivný íránský generál Kásém Solejmání. Bezpečnostní situace v Regionu iráckého Kurdistánu byla ovlivněna konfliktem mezi Tureckem a stranou PKK. Turecko spustilo proti kurdským skupinám novou vojenskou operaci na konci dubna 2021.

21. Krajský soud po zvážení všech zjištěných skutečností dospěl k závěru, že žalobcova opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany měla být žalovaným posouzena jako přípustná, neboť se objevily (byly zjištěny) takové okolnosti, které byly ze strany žalovaného pominuty či nesprávně vyhodnoceny a které zcela jednoznačně svědčí přinejmenším o tom, že by žalobci v případě návratu do země původu, zejména pak s přihlédnutím k jím tvrzenému azylovému příběhu, hrozila vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tedy mučení či nelidské zacházení či trestání.
22. Za uvedené situace zavázal krajský soud žalovaného k tomu, že v dalším řízení *posoudí žalobcovu žádost jako přípustnou a meritorně ji posoudí s přihlédnutím ke všemu, co vyšlo najevo v řízení před krajským soudem, resp. co vyjde najevo v průběhu dalšího řízení*. Nezjistí-li přitom skutečnosti diametrálně odlišné, bude na místě, aby žalovaný postupoval přinejmenším podle § 14a odst. 1 a udělil žalobci doplňkovou ochranu z důvodů podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.
23. Žalovaný po doplnění podkladů rozhodnutí rozhodl dne 6. 1. 2023 napadeným rozhodnutím, kterým opětovně řízení o žádosti žalobce ve smyslu § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu zastavil.

Posouzení věci krajským soudem

24. Krajský soud předesílá, že ve věcech mezinárodní ochrany je povinen vycházet ze skutkového a právního stavu ke dni vydání svého rozsudku s ohledem na přímý účinek čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 (dále jen „procedurální směrnice“), zjistí-li, že v zemi původu žalobce mohlo dojít či došlo ke změně situace.
25. Jelikož krajský soud shledal, že v předcházejícím správním řízení došlo k vadě, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci, rozhodl o žalobě optikou žalobních bodů ve smyslu § 76 písm. c) s. ř. s. bez nařízení jednání.
26. V projednávané věci je podstatné, že rozhodnutí žalovaného o opakované žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, podané dne 24. 8. 2021, je již druhé v pořadí, když předchozí rozhodnutí ze dne 10. 11. 2021 bylo zrušeno.
27. Rozsudkem podepsaného soudu ze dne 29. 3. 2022, č. j. 62 Az 49/2021-88, kterým bylo citované rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení, přičemž proti tomuto rozsudku žalovaný nepodal kasační stížnost; implicitně se tedy ztotožnil se závěry kasačního rozsudku.
28. Žalobce v žalobě namítl, že žalovaný nepostupoval v souladu se závěry citovaného rozsudku. Této námitce je třeba přisvědčit.
29. Žalovaný totiž skutečně nepostupoval v souladu se závazným názorem vysloveným v rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým bylo zrušeno předchozí rozhodnutí žalovaného, a to ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s.. V této souvislosti krajský soud připomíná závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 2 As 12/2008-63, „...toto ustanovení ze své povahy směřuje především na případy, kdy správní soud podá výklad hmotného práva, ze kterého je správní orgán v dalším řízení povinen vycházet. Nebylo-li důvodem zrušení správního rozhodnutí soudem nesprávné posouzení věci, ale rozpor skutkových závěrů správního orgánu s obsahem správního spisu či nedostatečnost skutkových zjištění [jak tomu bylo i v projednávané věci – pozn. krajského soudu], možnost soudu vyjádřit

se v tomto ohledu závazným právním názorem je omezena. V těchto případech je tak správní orgán v zásadě povinen akceptovat samotný fakt nedostatečnosti či rozpornosti skutkových zjištění, dále označení skutečností, jejichž prokázání bude pro řádné zjištění skutkového stavu věci nezbytné, popřípadě též vyloučení důkazních prostředků, které soud označil (ať již z jakéhokoli důvodu) jako nepoužitelné.“

30. V rozsudku ze dne 3. 4. 2019, č. j. 6 As 301/2018-31 Nejvyšší správní soud dále uvedl, že *„Závaznost vysloveného právního názoru ve zrušujícím rozsudku vyplývá rovněž ze samotného principu kasace a uplatní se především ve vztahu k námitkám, které byly posouzeny jako důvodné – tedy těm, na základě kterých došlo ke zrušení správního rozhodnutí. V daném případě krajský soud shledal jako důvodnou námitku týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu věci, pročež žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; v něm ho přitom krajský soud zcela jednoznačně zavázal, jak má dále postupovat. Popsal konkrétní skutkové okolnosti, které zůstaly z jeho pohledu neobjasněny, a ke kterým je nutno doplnit dokazování. Zda je tento závěr krajského soudu ohledně nedostatečnosti skutkových zjištění správný či nikoli, není v tuto chvíli podstatné. Podstatné je to, zda se tímto závěrem žalovaný v dalším řízení řídil. Pokud totiž se závěrem krajského soudu nesouhlasil, mohl a měl proti zrušujícímu rozsudku krajského soudu podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. To žalovaný neučinil, první zrušující rozsudek krajského soudu kasační stížností nenapadl; logicky to tedy implikuje, že se ztotožnil se závěry krajského soudu.“*
31. Jak již bylo shora připomenuto, v rozsudku ze dne 29. 3. 2022 krajský soud zavázal žalovaného, aby v dalším řízení posoudil žalobcovu žádost jako přípustnou a *meritorně* ji posoudil s přihlédnutím ke všemu, co vyšlo najevo v řízení před krajským soudem, resp. co vyjde najevo v průběhu dalšího řízení. Nezjistí-li přitom skutečnosti diametrálně odlišné, bude na místě, aby žalovaný postupoval přinejmenším podle § 14a odst. 1 a udělil žalobci doplňkovou ochranu z důvodů podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.
32. Žalovaný přitom v napadeném rozhodnutí sice uvedl, že neopomněl závěry vyslovené v uvedeném rozsudku, nicméně s ohledem na to, že si pro posouzení opakované žádosti zajistil aktuální informace o zemi původu konstatoval, i se zřetelem k azylovému příběhu žalobce, že současná obecná bezpečnostní i politická situace v Iráku není taková, že by indikovala, že by žalobce mohl být reálně vystaven nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu.
33. Tím ovšem žalovaný nerespektoval přímý závazný pokyn krajského soudu, s nímž se žalovaný implicitně ztotožnil, a sice, že opakovaná žádost měla být posouzena jako přípustná a o žalobcově žádosti mělo být rozhodnuto věcně, nikoli procesně. Tím žalovaný zatížil řízení zásadní vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.
34. Pokud se týče doplněných podkladů žalovaným a k tomu se vztahujícím žalobním námitkám, krajský soud pouze nad rámec připomíná aktuální rozhodovací praxi podepsaného soudu ve vztahu k žadatelům o mezinárodní ochranu pocházejícím z Iráku, z oblasti Kirkuku. Např. v rozsudku ze dne 11. 9. 2023, č. j. 62 Az 21/2022-91 krajský soud uzavřel, že: *„Zásadní pro rozhodnutí o požadavku žalobce na udělení mezinárodní ochrany, a to přinejmenším ve formě doplňkové ochrany, zůstává konkrétní azylový příběh žalobce v kontextu aktuálních informací o zemi původu žalobce, tj. Iráku. Žalovaný shromáždil v dostatečném množství aktuální informace o Iráku, krajský soud však dospěl k závěru, že žalovaný tyto informace nesprávně vyhodnotil ve vztahu k udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany žalobci.“*

Je skutečností, že situace v Iráku se od roku 2015, kdy žalobce poprvé požádal v České republice o mezinárodní ochranu, změnila. Informace o situaci v Iráku, které jsou součástí správního spisu, potvrzují oficiální porážku Islámského státu v prosinci 2017, rozhodně z nich však nelze dovodit, že by v Iráku došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace, že udělení mezinárodní ochrany žalobci není zapotřebí. K proměnlivé a nestabilní bezpečnostní situaci v Iráku se v poslední době několikrát vyjadřoval i Nejvyšší správní soud, který opakovaně dovodil, že z podkladů žalovaného nevyplývá, že by nynější situace byla již natolik stabilizovaná, aby cizinci nepotřebovali mezinárodní ochranu (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu č.j. 5 Azs 66/2021-32 ze dne 9. 2. 2022; č.j. 1 Azs 202/2021-33 ze dne 20. 9. 2021; č.j. 1 Azs 292/2021-51 ze dne 19. 10. 2021; č.j. 10 Azs 510/2021-52 ze dne 11. 5. 2022).

Žádnou pozitivní změnu nelze dovodit ani z aktuálních zpráv o Iráku, které jsou součástí správního spisu. Ve zprávě OAMP o bezpečnostní a politické situaci v zemi z roku 2022 se uvádí, že v Iráku sice neprobíhá občanská válka ani konflikt s jinou zemí, ale od druhé poloviny roku 2019 začala aktivita Islámského státu znovu narůstat a jeho bojovníci představují pokračující hrozbu. Během roku 2021 zůstávala bezpečnostní situace v mnoha oblastech nestabilní, a to nejen kvůli útokům Islámského státu a jeho přidružených buněk, ale i v důsledku sporadických bojů mezi iráckými bezpečnostními silami a přítomnosti milicí, které nejsou plně pod kontrolou vlády. Ve zprávách Evropské agentury pro azyl (Bezpečnostní situace z ledna 2022 a Doporučení pro zemi: Irák z června 2022) se dále uvádí, že Irák se v roce 2021 stále potýkal s více ozbrojenými konflikty probíhajícími v různých guvernorátech a svévolné násilí je páčáno v různých částech Iráku v různé míře. Konkrétně ve vztahu k provincii Kirkúk, kde žalobce dle svých slov celý život bydlel, se uvádí, že tato oblast je sice pod kontrolou centrální vlády, současně však skupina Islámský stát prováděla v této oblasti asymetrické útoky, jejichž terčem byli civilisté a bezpečnostní síly. Za dobu od srpna 2020 do října 2021 bylo v tomto regionu zaznamenáno 137 bitev, 107 incidentů v podobě výbuchů či násilností páchaných na dálku a 35 případů násilností, z toho většina se odehrála v okrese Daquq. Agentura Evropské unie pro azyl konstatuje, že v této provincii dochází ke svévolnému násilí, byť nikoliv ve zvýšené míře.

Ve zprávě Ministerstva vnitra ČR, Irák, Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 17. 5. 2021 se mimo jiné uvádí, že teroristická skupina Islámský stát, která byla v Iráku oficiálně poražena počátkem prosince 2017, se přeorganizovala a je stále aktivní. Po prudkém poklesu útoků v roce 2018 začala aktivita Islámského státu od druhé poloviny roku 2019 znovu narůstat a bojovníci Islámského státu tak představují skutečnou hrozbu. Během roku 2020 zůstávala bezpečnostní situace v mnoha oblastech nestabilní nejen kvůli občasným útokům Islámského státu a jeho přidružených buněk, ale i z důvodu sporadických bojů mezi iráckými bezpečnostními silami a Islámským státem v odlehlých oblastech a přítomnosti milicí, které nejsou plně pod kontrolou vlády. Docházelo také k sektářskému, etnickému a finančně motivovanému násilí. Irák se stále častěji stává dějištěm konfrontací mezi Spojenými státy a Iránem. Dále ve zprávě Ministerstva zahraničních věcí ČR, Informace o zemi původu potřebné pro řízení o udělení mezinárodní ochrany v ČR – Irák ze dne 3. 10. 2022, konkrétně k situaci ve městě Kirkúk je uvedeno, že Kirkúk nebyl nikdy Islámským státem obsazen, přesto v Kirkúku a jeho okolí dochází k příležitostným útokům zejména na ozbrojené složky a v okolí Kirkúku také dochází k únosům vesničanů a požadování výkupného za jejich propuštění, jakožto forma získávání finančních prostředků pro další fungování Islámského státu.

Z uvedených zpráv dle názoru krajského soudu vyplývá, že byť již zřejmě nelze v případě Iráku hovořit o „totálním konfliktu“, tak se na druhou stranu nejedná o pouhý lokální ohnisk, ale konflikt je rozšířen na různé části státu a dosud nedošlo k tak trvalým a zásadním změnám situace,

že by udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany nebylo zapotřebí. Hrozba vážné újmy žalobci podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu tak s ohledem na bezpečnostní situaci v Iráku podle přesvědčení krajského soudu nadále trvá, a to tím spíše, že žalobce pochází z města Kirkúk, kde žil celý život. Krajský soud nepřehlédl, že Evropská agentura pro azyl označila provincii Kirkúk za oblast, kde dochází ke svévolnému násilí, ale nikoli ve vysoké míře, proto je požadována vyšší míra jednotlivých prvků k prokázání závažných důvodů domnívat se, že civilista vrácený na toto území by byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy ve smyslu čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice. Uvedeným doporučením se krajský soud necítí být vázán a má za to, že k podobnému rozlišování míry svévolného násilí na „vysokou“ a „méně vysokou“ je třeba přistupovat obezřetně. Podle přesvědčení krajského soudu informace Evropské agentury pro azyl o množství útoků v provincii Kirkúk jsou dostatečné pro závěr, že v dané oblasti v rozhodné době hrozba svévolného násilí v důsledku vnitřního ozbrojeného konfliktu trvala.

Krajský soud souhlasí s tvrzením žalovaného, že irácký stát by s největší pravděpodobností byl ochoten poskytnout žalobci ochranu, nicméně z provedených důkazů jednoznačně vyplývá, že irácký stát není reálně schopen takovou ochranu zajistit, když Islámský stát je aktivní na území celého Iráku, jeho bojovníci představují skutečnou hrozbu a únosy osob jsou v Iráku realitou. Přestože je provincie Kirkúk pod kontrolou centrální vlády, Islámský stát zde prováděl asymetrické útoky, jejichž terčem byli civilisté i bezpečnostní síly.“

35. Nezbyde než trvat na tom, aby citované závěry žalovaný v dalším řízení při zřeteli na azylový příběh žalobce v rámci věcného posouzení jeho opakovaného žádosti zohlednil.

Závěr a náklady řízení

36. Krajský soud tedy z uvedených důvodů napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém tento bude vázán právním názorem uvedeným v tomto rozsudku ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. Je tedy nezbytné trvat na tom, aby žalovaný v dalším řízení posoudil žalobcovu žádost jako přípustnou a věcně ji posoudil s přihlédnutím ke všemu, co vyšlo najevo v řízení před krajským soudem, resp. co vyjde najevo v průběhu dalšího řízení. Zjistí-li přitom skutečnosti, které budou odpovídat skutečností doposud zjištěným, bude na místě, aby žalovaný postupoval přinejmenším podle § 14a odst. 1 a udělil žalobci doplňkovou ochranu z důvodů podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.
37. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem a žalovaným bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce byl v řízení procesně úspěšný a vzniklo mu tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce tvoří:

Náklady právního zastoupení advokátem

-	odměna advokáta za zastupování v řízení ve výši 3 100 Kč / úkon při těchto úkonech právní služby:	§ 7, § 9 odst. 4 písm. d)	
	1) příprava a převzetí věci		
	2) sepis žaloby	vyhl. č. 177/1996 Sb.	6 200 Kč
-	paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč / úkon při shora uvedených úkonech právní pomoci	§ 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb.	600 Kč

Celkem včetně DPH 21%

8 228 Kč

Soud uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení uvedenou částku, a to dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je přípustná** kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 31. října 2023

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.,
samosoudce